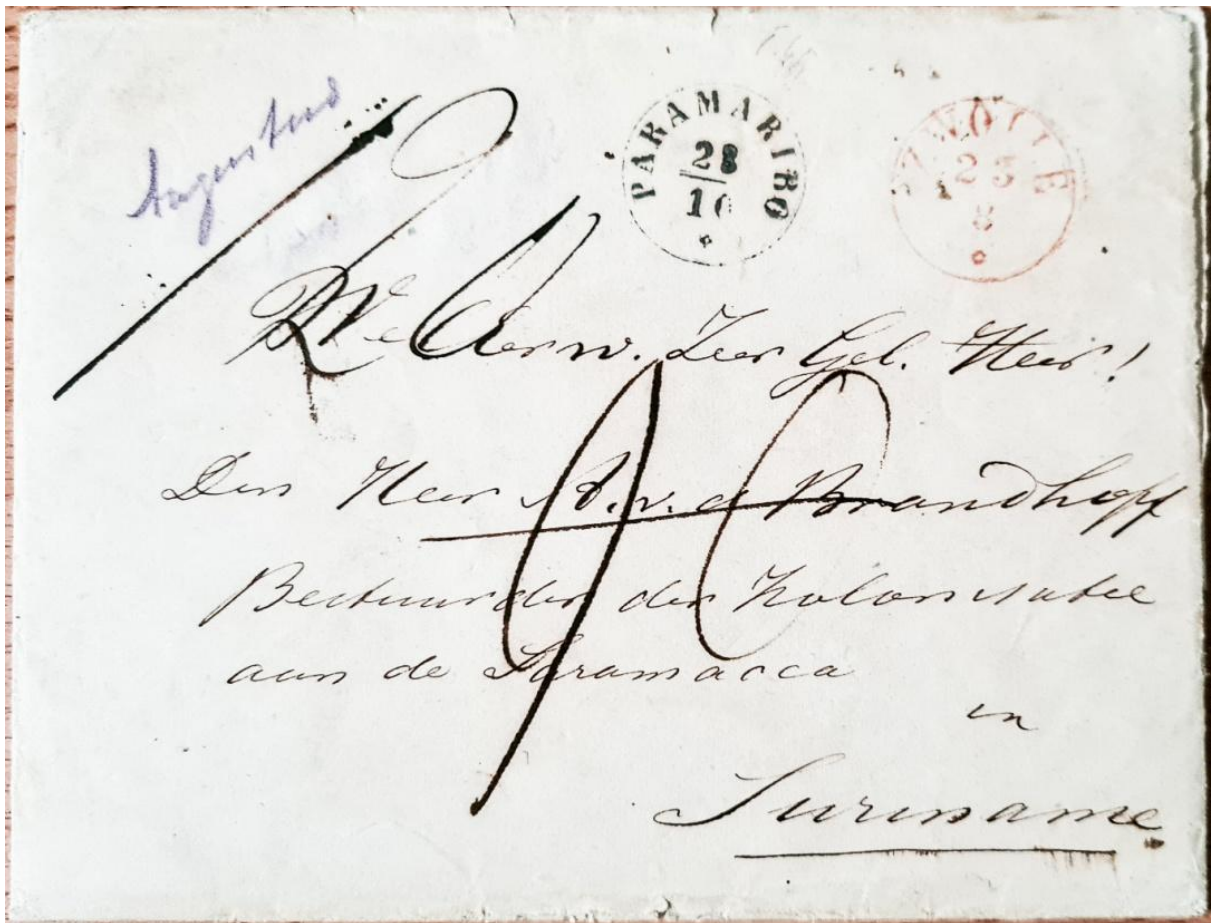

Boeren kolonisatie van 1845-1853 in Suriname

Brieven aan ds. A. van den Brandhoff

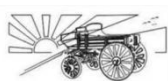
Brief d.d. 23 augustus 1848
van Mr. Baron B.W.A.E. Sloet tot Oldhuis

Stichting Boeroe Kon Makandra

Stichting Sranan Boeroe

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Originele brief.....	4
Transcriptie brief met annotaties	13
Personalialia.....	20
Veilingcertificaat september 2020.....	21

Voorwoord

Op veiling 245 van 24-26 september 2020 van Corinphila Veilingen werden 3 brieven aan ds. A. van den Brandhoff uit 1844 - 1848 aangeboden. Ds. Van den Brandhoff was initiator van de boeren kolonisatie in Suriname in 1845 en bestuurder van de kolonisatie van 1845 tot 1853.

Het bleek te gaan om brieven van:

- **ds. J. Betting**, kwartiermaker van de Kolonisatie van Nederlandse boeren naar Suriname, gedateerd op 4 juli 1844 en ontvangen op 17 augustus 1844.
Complete frisse brief van Etablissement Groningen 4-7-1844 naar Amerongen met cursief stempel Posterij Suriname in zwart (pracht afdruk) en ovaal stempel Zee-Brief Den- Helder in rood, tevens cursief Na Posttijd in rood en geschreven port 60. Op de achterzijde aankomststempel Utrecht 16-8 in rood. Pracht ex. met zeer interessante inhoud. Volgens Erfmann & Stuuat zijn tot op heden ca. 15 brieven van het stempel Posterij Suriname bekend. De geaddresserde, dominee Arend van den Brandhof, leidde in 1845 zo'n 50 Nederlandse arme gezinnen naar de verlaten plantage Voorzorg aan de overkant van Etablissement Groningen aan de Saramacca. Van den Brandhof stuurde zijn studiegenoot J.H. Betting (afzender) in de aanloop van deze emigratie naar Suriname om polshoogte te nemen van de vorderingen aldaar. In deze brief laat hij zich daar ronduit negatief over uit. Meer informatie in het boek Boeroes van Karin Sitalsing (2016) (beschrijving volgens veiling catalogus)
- waarschijnlijk van Mr. Baron B.W.A.E. Sloet tot Oldhuis, vertegenwoordiger van de kolonisatie in het moederland, gedateerd 6 juli 1847.
Incoming Mail. Complete brief van Zwolle 6-7-1847 naar Post Groningen aan de Saramacca met rondstempel Zwolle 12-7, rondstempel Den Helder 14-7 en rondstempel Paramaribo 23-8. Tevens doorgehaald port 60 en geschreven port 90, vrijwel pracht ex. De brief is gericht aan dominee Arend van der Brandhof "Bestuurder van de kolonisatie op Post Groningen aan de Saramacca". Interessante en uitvoerige briefinhoud waarin de ontwikkelingen over de kolonie en de kolonisten worden besproken. (beschrijving volgens veiling catalogus)
- **Mr. Baron B.W.A.E. Sloet tot Oldhuis**, vertegenwoordiger van de kolonisatie in het moederland, gedateerd 23 augustus 1848 en ontvangen in november 1848.
Incoming Mail. Briefomslog met complete inhoud van Zwolle 23-8-1848 naar Etablissement Groningen met rondstempel Zwolle 23-8, rondstempel Den Helder 26-8 en rondstempel Paramaribo 28-10. Tevens doorgehaald port 90 en geschreven port 120, vrijwel pracht ex. De brief is gericht aan dominee Arend van den Brandhof "Bestuurder der Kolonisatie aan de Saramacca". Interessante briefinhoud onder andere over Jean Baud, de latere Gouverneur-generaal van Nederlands-Indië. (beschrijving volgens veiling catalogus)

De Stichting Sranan Boeroe en de Stichting Boeroe Kon Makandra hebben gezamenlijk de eerste en de derde brief kunnen verkrijgen. De brieven zullen als cultureel erfgoed van de boeroes in bruikleen worden gegeven aan het Nationaal Archief Suriname te Paramaribo.

Het is helaas niet gelukt om ook de tweede brief te verkrijgen. Er worden nog pogingen ondernomen om een kopie van deze brief te krijgen zodat we ook hiervan de inhoud kunnen vernemen.

Van den Brandhof heeft ook een archief nagelaten: dit archief bestaat uit 258 stukken en is in 1961 en 1963 door N. van den Brandhof geschonken aan het KITLV. In 2014 werden de collecties van de Vereniging KITLV in bruikleen gegeven aan de Universitaire Bibliotheken Leiden. Daar is het *Archief Van den Brandhof* gedigitaliseerd en openbaar toegankelijk gemaakt.

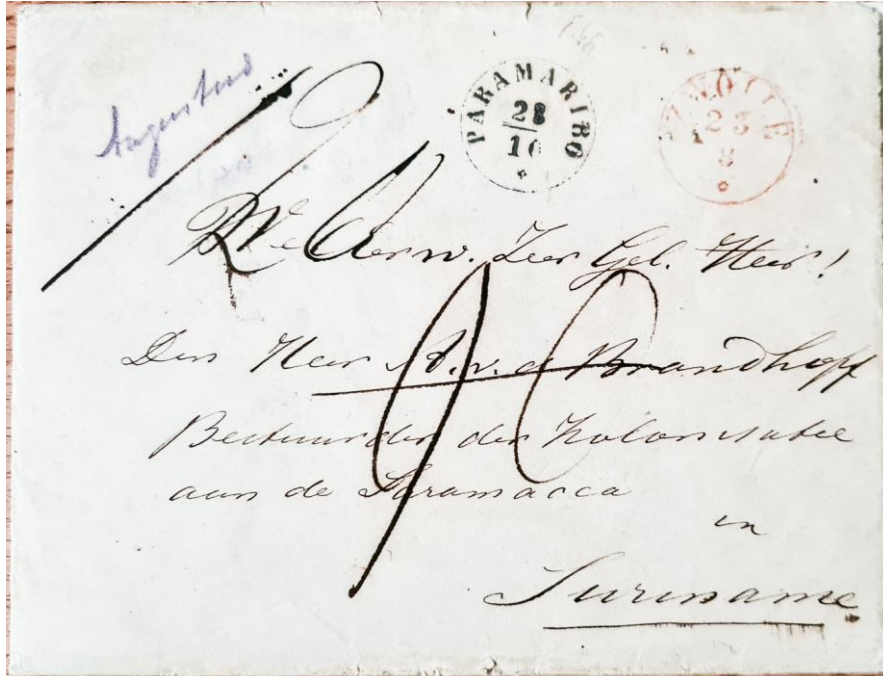
(<https://digitalcollections.universiteitleiden.nl>)

Originele brief

Brief d.d. 23 augustus 1848,

van **Mr. Baron B.W.A.E. Sloet tot Oldhuis**, vertegenwoordiger van de kolonisatie in het moederland, aan **Ds A. van den Brandhoff**, bestuurder van de kolonisatie te Groningen, Suriname.

Brief ontvangen begin november 1848.

Amicefime! Uwre vreeske dat de Heer Baud het ministerie
verlaten soude, is bevestigd geworden; ik heb den waardigen
man voor eenigen tijd in 's Hage bezocht en hem toen ook

Omslag met dichtgevouwen brief

Origineel - Blad 1.

Zon. vutgens postmarkt Lwalle 23 Aug. 1848
Ontvochten begin van November

Amicefime! Uwe wreeke dat de heer Braud het ministerie verlaten zoude, is bewaarheid geworden; ik heb den waardigen man voor eenigen tijd in 's Hage bezocht en hem toen ook twee brieven laten lezen, om hem althans het genot te bezorgen van een enkel menschel dankbaarheid te onder vinden. Hij was verontwaardigd over het gedrag des konings jegens hem, doch scheen niet ongenegen om de portefeuille weder op te nemen, bijaldien de wijzigingen in de grondwet niet te verre gingen, doch wat mij betreft, geloof ik niet dat hij ooit weder eelminster wordt. Alles is al het ware nieuw geworden en het land schijnt niet meer door lieden van den ouden stempel gezegeerd te kunnen worden, al zouden zij ook veel knapper en braver zijn, dan de regeeringspersonen van den dag. Gij zult wel gezien hebben dat ook een zeker bijou bekend persoon in de dagbladen voor de portefeuille van kolonien is gedoooverfo, doch die heeft te veel consciencie om een bekeering te aanvaarden van zulk een groot gewigt en te weinig eervucht voor de menschen om zich door den glans van eenen hoogen rang te laten verblinden. Men zegt, dat de eelminster Rijk hetvoornemen koert, omgouverneur der Oost-Indie te worden, hieraan schrijft het ook toe, dat naanboventbedoelden voorsoon wednorn in dexe dagen inlietningen gevragd zijn. Reeds in Februarij had Braud ons plan tot uetbeiding derkolonisatie aan het ministerie ^{van kolonien} ~~van kolonien~~ ^{van kolonien} verzonnen, doch de staatkundige veruaringen schijnen dit stuk te hebben doen ueggen. Ik heb er onlangs twee oueguebreuen aan de heer van Veur, die steeds goed gerind blijft, doch nog geen antwoord

Origineel - Blad 2.

Bekomert, onduifjehen ontving ik gister een monddelug
 beigt, dat de zaak der kolonisatie nu spoedig voort
 voortgaan. Willicide voor de zaak en uic trouwe
 vriendichap voor u, loek ik de kolonisatie op elke wij
 ze te bevorderen en het ligt inderdaad niet aan my
 nenijver of voortvarendheid, dat men hierriede zoo
 slap te werk gaat. Onduifjehen neemt de gereigd
 heid tot verhuizing dagelijks toe, en zal mer tot
 behoud der binnenlandse rust ook wel genood
 zaakt zijn, daartoe overtegaan. Pelgrim heeft
 mij evenveel teleurstelling als u beoekend, hij was
 mij aanbevelen door den heer van Groningen
 en den onderwijzer van Brestheim te Marcello,
 beide bij mij zeer geante en sinds lang bekende
 lieden, ik heb hem zelf te Marcello gaan beoeken
 en cond dater orde in xim huis en ontijnen
 akker heerde, twee jaren lang heeft hij aange
 handen om te uctrekken, zoo dikwijls hij bij mij
 kwam, liet ik hem in de keuken mede eten,
 en al xime gersmekken bleek van xime, zoo als
 nu geteeken is, valsch voorgewende ijver en
 arbeidzaamheid, zoo dat ik in het heilig geloof
 verkeerde u een recht goed huisgerin taekeren
 den. Zoo ziet men, dat ook bij de beste infor
 matien men eigenlijk opniemand recht staat
 maken kan. Doemij het genoegen omboven:
 staande bijronderheden bij gelegenheid aan den
 Gouverneur kennelijk te maken. Misschien kuyt
 gij binnenkort het huisgerin van Teuen Jammenga
 uit Groningen, een geliefkoosd leerling van professor
 de Groot, di mij hem heeft aanbevelen, hij kent den
 tuinbouw, is bakker van beroep, doen tevens geex
 mineerd kalregisurmeester, en ik geloof dat gij in
 uw heidulijk werk ook zeer veel dienst van hem
 kull kunnen hebben. In de Amsterdamse con
 zant van heder (22 augustus) lees ik het navolgen
 de, Uide Saamaacca liiden de beigten, dat
 de taelland der kolonisten aldaar minder gunstig is
 oftehoon de werkzaamheden, althans bij de meesten
 met elij worden voortzet. Het schijnt dat de bekond

Origineel - Blad 3.

making van het bevel van den Gouverneur, dat voortaan voor rekening der kolonisatie in plaats van herdagen in de week niet meer dan drie zal mogen gearbeid worden, bij de kolonisten ontevredenheid veroorzaakt heeft. Diervolgens is een adres, voorzien van vele handteekeningen ongeteeld door eene commissie, be-
 staande uit de Heeren Beukenmeier, Exendam en van Ravenswaay, aan den Gouverneur ingediend, waarin zij hunne bezwaren openleggen, op denadee-
 len zijnen die uit dien maatregel voor hun tydelijk bestaan zouden voortspuisen, en daarbij het verzoek maken om verandering van woonplaats op betere gronden, of onderhoud van levensbehoeften. Overigens wordt uit de kolonie melding gemaakt van den gunstigen uitslag van het aankweken van appel-
 boomen, enkel bewijs gegeven dat die soorten al, daar zeer goed willen dienen, indien men "kies-
 heekts" op dezelver cultuur wilde toeleggen."

Zij begrijpt dat zulke berichten, hoe onbestemd ook, de zaak in de publieke opinie benadeelen. Hoe is het mogelijk dat men thans nog klaagt over onruimentbaarheid van den grond, daar in de beuig-
 ten van Betting, van ll, van Pannekoek enz: de ruimentbaarheid van voorzorg enden basegrond achter Groningen zoo hoog gevoerd wordt, waar aan ook ik alle geloof sta? De tucht tot ver-
 plaatsing is waarschijnlijk aan opruiming van Westphal te danken, tot eene kleine troost kan de Weggen, edoch in groot vertrouwen, dat de gou-
 neur eene aanbeveling gekregen heeft, om Westphal hoegenaarid in geene zaken der kolonie betreffende te mengen. Waarom zien niet liever op het plan van
 van kapperboomen en cacao toegelegd, dan op die van appelen? Ik heb uit het bericht van den waar-
 digen dekanter, aan mij gerien, dat de kolonisten nu van levensmiddelen voorzien waren, hoe kunnen zij dan nu nog van levensonderhoud spreken?

Origineel - Blad 4.

Vergeet teek niet, om mij deze punten eens ontselofsen, en
 waarlijk gij zoudt zeer wiss handelen, door mij een
 uitvoerig verslag van den stand der kolonisatie tege-
 ven, waarin Luttensburg u zeer goed de behulpzame
 hand kan bieden. Dank konde ik Zulke een verslag
 voor het publiek bewerken. Uwe vorige brieven heb
 ben mij op nieuw in de overtuiging bevestigd, dat gij
 niets onbemoeft laat, om de kolonisatie te doen
 slaagen maar ik tiemet tegentim, dat gij u met
 een hoogstondankbare taak, belast hebt; die al
 leen door een hoog plichtgevoel dragelijk kan
 worden. Dit gevoel mijn vriend! Zij dan ook in
 meine mate uw deel! Het leven is te kort, dan
 dat wij niet met kracht onze bedoelingen en ho-
 gingen ten goede zouden voortzetten. Het tijdge-
 noot is altijd geneigd om ware verdiensten te
 miskennen, doch dit is een goede berekening in
 de redelijke orde van zaken, want het bewijst ons
 dat een beter beginsel dan menschenlof onze da-
 den besturen moet. Mogten zich eenige kolonisten
 naar een punt in de kolonie willen verplaatsen,
 zou dit misschien een middel kunnen zijn, om
 sommige wrevelige en lasterlijke menschen uit uwe
 nabijheid te verwijderen. Begrijpens, dat er in
 sommige brieven van kolonisten geschreven is, dat gij
 hen, die u komen streken, met vloeken de deur uit
 sloopt. Als Zulke zaken niet te dom gelogen waren
 dan dat er iemand geloof aan heeft, zoude ik ze
 niet melden, doch gij zijt te verstandig, om hieraan
 eenig waarde te hechten. Ik meed het u alleen om
 te doen zien, met welk slag van menschen gij abso-
 lout hebt, en konde gij Zulken ter kolonisatie aanden
 Gouverneur of wie ook afstaan, zoude gij misschien
 uwe rust er mede bevorderen. Geloof onsigers dat gij
 in het moederland altijd in mij eenen even wakkenen
 althouwen verdediger vindt en vinden kunt.

In een zaak baart gij mij onwillens vrij was moeij-
 lighid, het betreft de veruening met vanldik,
 Toen gij veruoken zijt volgde te nog een later schip
 met eenige kolonisten, waaronder ook ik meen een

Origineel - Blad 5.

familie van Post en eene andere uit Rijnsteden; toen
 leidet gij mij of ik de uitruising bij van Eldik beschelven
 wilde, ik heb dit gedaan, die latere kolonisten hebben
 die uitruising ook gekregen, nu spreekt van Eldik
 mij voor dijsom aan, ik renvoier hem naar het
 elminerie, dat raadpleegt u, en gij antwoordt dat gij
 niets van die zaak meer weet. En nu zit ik met die zaak
 indemaag en schoon ik een geheugen natuurlijke
 met de dingen kan, Zoo zult gij u taehuel rappelleren,
 dat de later gekomene kolonisten ook kunnen ver-
 ting bekomen hebben en ik bentevreden als gij met
 eenigen spaed mij hiervan de semittelijke verzekering
 zult willen geven. Ik heb u uit die andere zaak met
 van Eldik geholpen omdat de eddineaat Proers mij
 heer bevrind was, nu zult gij mij taehuel in de ver-
 tegenheid willen brengen. Denk niet dat ik het bo-
 tenstaande schrijf, als of ik enigzins verdrietig of
 gemelijk over de zaak wane, want ten opricht van u
 heb ik nooit andere dan zachte en aangename ge-
 taelens en ofieheen een Oceaen tusschen ontfwoord,
 Zoo stelt uwe hoogachtung en erienerschar mij
 meer dan gij zelf weet tot bemoediging onneen
 moeyelijken leuenweg. Professor Biddeman heeft
 mij onlangs gezegd, dat zijn zoon het Hof aan uwe
 dochter maakt, dit seken den ouden achtung waan
 digen man veel genoeg te doen en ik heb niet na
 gelaten hem geluk te wenschen als hij zulk eene
 gaede en lieve schoondochter magt bekomen. In de
 zaak alzo, dan hoop ik dat zij ook volkomen over
 eenkomstig den wenschen van het warm kloppend
 vaderhart moge zijn en dat gij een bron van nieuw
 genoege uit deze verbindtenis voor u moagt zien
 ontspreken. Te vergeefs heb ik naar het beigt van
 den graaf Cassellian geinformeerd, ik ben er zelf
 nieuwsgierig na, doch weet hermaer niet uitte vinden.
 De toestand van Europa blijft nog zeer gunstlik,
 en er is zeer weinig nodig om een algemeenen krijg
 tusschen de werkende klasse en de bedelaars tegen de
 Rijken te zien ontstaan. Indien de generaal Cavaignac

Origineel - Blad 6.

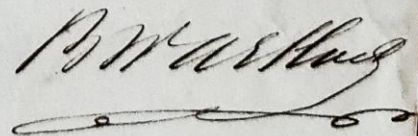
te Parijs niet meester gebleven was, zoude Europa reeds in oover en vlam staan. eden heeft zoelang gezegd dat men op een vulkaan leeft, en in de daad voelt men thans aenval schokken, dat de grond beweogen is, staften meenen naech in oudentid, heeft de heugemaatschappij in tuelc een gevaar, maar te uens in tuelc eenen wonderlijken taetand verkeerd, zoo dat men ook geene coospellingen inde toekomst maken kan. Analoogen kan men hier niet meer uit de geschiedenis redeneren; wij verbeuren onsen tijd met de grondwet te hersien en lasen gracte afdoende maattegelen achterwege, de cholera is in volle aantogt, de chardappelen zijn wederom grootsendeels mislukkt en gij vult dat men alsoo wel een christelike geloof nodig heeft, om gerust te zijn ontrent de toekomst. Wy worden nog altijd oover het Hertogdom Limburg met eenen Duitsehen oorlog bedreigd, en indien ongelukkiger wijze, de democratische partij in Duitsehland magt hegeieren, zoude dit onvermijde lijk worden. De berigten uit Oost Indie zijn keon ongunstig; ons leger op Balid schijnt totaal gelager te zijn; men vrees voor de rust in het binnenland van Java, en Sumatra en Macassar. Dit maakt onsen taetand nog duukkender en gij weet niet hoe naar leuen het in Europa wordt. Maar wat zoude ik ulangen met de onaangename politiek berigt houden? Ik heb heden een brief van Leutenberg gelezen, die aanvankelyk zeer tevreden was met het geenthom op post Groningen bezet gend was, en oer dankbaarheid voor de ontvangst die hij van u genoten heeft. Ik vrees maar dat hij geen genoeg werk zal vinden en hij moet zien bejvenen om tuelc met den eenen of anderen kleinen handelstak berigt houden. Dankbaar erken ik ook dat mijne aanbeveling bij u niet zonder gevolg gebleuen is. In uwen laaldenbrief schreeft gij mij over den kolonist Dijs ^{en een varisog. Dankbaer} Die man had mij vraget geemmen om te reatieren, ook andere kolonisten hebben dat heimelick in den kin noch de vraget teruggekeerden hebben et en uwe onderneming grammelick belastend. Ik sluit hier een brief aan hem in. Leediers, en doe ordan een oeuwel onder

Origineel - Blad 7.

onder, doch laat niet blijken dat gij den brief gelezen
 hebt. Ik ben ook in onderhandeling met zekeren heer
 Pasquet, die separatist is en plan heeft om in Suriname
 te koloniseren. Om mijn gevoelens aetz ik het eerst beten
 dat hij zich niet aan u aansluit. Ik hoop dat gij over
 mijn hulle rijn hoe ik voortdurend u aller belangen
 zacht te bevorderen en ik word er zelf wel eens moedeloos
 onder, dat de zaken zulk eenen traagen gang gaan; doch
 dit kan ook plotseling veranderen. Wat mij en mijne
 zaken betreft, is nog alles bij het oude; door aanhouden
 de arbeidszaamheid zacht ik veel verdriet des levens
 te verzetten. Dankbaar erken ik dat ik veel tegen op
 mijn werk heb, het landbouwkundig congres bejubelin-
 gen is uitmunten en daer treffend geweest. Het wekt
 de belangstelling in den landbouw meer en meer op.
 Onze grootste werken aan het Zwolische dijk zijn voltooid,
 het museum te Zwolle is thans reeds tot eene hoogte geko-
 men dat ik er mij zelf over verwonder. Gelukkig dat de
 hand altijd vindt ontdeuren; hoer ik onder vele werk-
 zaamheden wel eens geagiteerd zacht, zoo zou de rust
 mij eerst nog meer schaden en daarom heb ik mij
 tot levensbeginsel gesteld om te werken zoo lang het dag
 is. kleine kinderen groeien naar Ziel en ligchaam
 goed op, en ik traent hun zoo veel mogelijk goede begin-
 selen in te prenten. Doch het blijft een immer smartelijk
 en dunkend gevoel, dat de moeder de ontwikkeling van
 deze bij haar zoo geliefde kinderen niet mag zien;
 Doch gij kent dat gevoel en wij willen elkanderen niet
 week maken, doch aeleer bemoeiden, verdedigen en
 terzide staan. Het mijn vertrouwen wordt het niet erger
 doch haar toestand is alsid riekelijk en bedenklijk.
 Zij leest alle uwe brieven aan mij en dit geeft ^{haar} veel
 genoegen. Zy verstaakt hare beste en wenschen, doe
 ook de mijne aan uw lief en hartelijk gerin. God steun u
 vreden in uwe moeilijke taak en blijft steeds aan
 mij als uwer opregtsten en getrouwen vriend denken
 J. J.

P. J. Ik zal Pannekoek verzoeken
 om mij over unigen tijd een portret af te staan
 ten einde er voor mij een model na te laten
 maken om op mijn kamer te hangen.

Vraemel.

Transcriptie brief met annotaties

Transcriptie - Blad 1

Verz. Volgens post naar Zwolle 23 Aug. 1848
Ontvangen begin van November -----

Amicissime ! Uwe vreeze dat de Heer Baud het ministerie verlaten zoude, is waarheid geworden; ik heb de waardigen man voor eenigen tijd in 's Hage bezocht en hem toen ook uwe brieven laten lezen, om hem althans het genot te bezorgen van een enkel mensch dankbaarheid te onder vinden. Hij was verontwaardigd over het gedrag des konings jegens hem, doch scheen niet ongenegen om de portefeuille weder optenemen, bij aldien de wijzigingen in de grondwet niet te verre gingen, doch wat mij betreft, geloof ik niet dat hij ooit weder minister wordt. Alles is als het ware nieuw geworden en het land schijnt niet meer door lieden van den ouden stempel geregeerd te kunnen worden, al zouden Zij ook veel knapper en braver zijn, dan de regeringspersonen van den dag. Gij zult wel gezien hebben dat ook een zeker bij uw bekend persoon in de dagbladen voor de portefeuille van kolonien is gedoodverfd, doch die heeft teveel conciensie om een betrekking te aanvaarden van zulk een groot gewigt en te weinig eerezucht voor de menschen om zich door den glans van eenen hoogen rang te laten verblinden. Men zegt, dat de Minister Rijk het voornemen koestert, om gouverneur der Oost Indie te worden, hieraan schrijf ik het ook toe, dat naar bovenbedoelden persoon wederom in deze dagen inlichtingen gevraagd zijn. Reeds in Februari had Baud ons plan tot uitbreiding der kolonisatie aan het ministerie van kolonien Binnenl. Zaken verzonden, doch de staatkundige verwarringen schijnen dit stuk te hebben doen vergeten. Ik heb er onlangs serieus over geschreven aan de Heer van Veer, die steeds goed gezind blijft, doch nog geen antwoord

Bartholomeus Sloet tot Oldhuis

Volledige naam	Bartholomeus Willem Anne Elise Sloet tot Oldhuis
Geboren	Huize de Beele, Voorst, 12 oktober 1807
Overleden	Zwolle, 16 juni 1884
Partij	liberaal (Thorbeckiaan)
Religie	Nederlands Hervormd
Titulatuur	Mr. baron
Functies	
1832-1838	burgemeester en gemeentesecretaris van Hengelo
1840;	buitengewoon lid Tweede
1848	Kamer der Staten-Generaal
?	lid stedelijke raad van Zwolle
1843-1877	president Arrondissementsrechtbank te Zwolle
juli-sept 1848	lid Provinciale Staten van Overijssel
1849-1860	lid Tweede Kamer der Staten-Generaal

J.Ch. Baud, Minister van Koloniën (1842-1848).

J.C. Rijk, Minister van Marine (1843-1848), Gouverneur van Suriname (1839-1842)

Transcriptie - Blad 2

bekomen, ondertusschen ontving ik gister een mondeling berigt, dat de zaak der kolonisatie nu spoedig zoude voortgaan. Uit liefde voor de zaak en uit trouwe vriendschap voor u, zoek ik de kolonisatie op elke wijze ze te bevorderen en het ligt inderdaad niet aan mijnen ijver of voortvarendheid, dat men hiermede zoo slap te werk gaat. Ondertusschen neemt de geneigdheid toe tot verhuizing dagelijks toe, en zal men tot behoud der binnenlandsche rust ook wel noodzaak zijn, daartoe over te gaan. Pelgrim heeft mij evenveel teleurstelling als u berokkend, hij was mij aanbevolen door den heer van Groningen en den onderwijzer van Bentheim te Marcelo, beide bij mij zeer geachte en sinds lang bekende lieden, ik heb hem zelf te Marcelo gaan bezoeken en vond dat er orde in zijn huis en op zijnen akker heerschte, twee jaren lang heeft hij aangehouden om te vertrekken, zoo dikwijls hij bij mij kwam, liet ik hem in de keuken mede eten, in al zijne gesprekken bleek van zijne, zoo als nu gebleken is, valsch en voorgewende ijver en arbeidzaamheid, zoo dat ik in het heilig geloof verkeerde u een zegt goed huisgezin toetezenden. Zoo ziet men, dat ook bij de beste informatie men eigenlijk op niemand regt staat maken kan. Doe mij het genoegen om bovenstaande bijzonderheden bij gelegenheid aan den Gouverneur kennelijk te maken. Misschien krijgt gij binnenkort het huisgezin van zekeren Tammenga uit Groningen, een geliefdkoord leerling van professor de Groot, die mijn hem heeft aanbevolen, hij kent den tuinbouw, is bakker van beroep, doch tevens geëxamineerd kathegiseermeester, en ik geloof dat gij in uw herderlijk werk ook zeer veel dienst van hem zult kunnen hebben. In de Amsterdamsche Courant van heden (22 Augustus) lees ik het navolgende „ Uit de Saramacca luiden de berigten, dat de toestand der kolonisten aldaar minder gunstig is ofschoon de werkzaamheden, althans bij de meesten met vlijt worden voortgezet. Het schijnt dat de bekend-

Jan Pellegim, geb. 23 feb 1809 te Warnsveld, is op 3 oktober 1847 vanuit Markelo met zijn gezin in Suriname aangekomen. Op 24 januari 1848 hebben hij, zijn vrouw Helena de Groot (15 jan 1797) en dochtertje Hendrina (1 dec 1839) het kolonisatiegebied al weer verlaten.

Henderijkes Tammenga (25 juli 1815) is vanuit Vierhuizen in november 1848 met zijn gezin en schoonmoeder in Suriname aangekomen.

Transcriptie - Blad 3

making van het besluit van de Gouverneur, dat voortaan voor rekening der kolonisatie in plaats van zes dagen in de week niet meer dan drie zal mogen gearbeid worden, bij de kolonisten ontevredenheid veroorzaakt heeft. Diensvolgens is een adres, voorzien van vele handtekeningen opgesteld door eene commissie, bestaande uit de heren Berkenmeijer, Ezendam en G van Ravenswaay, aan den Gouverneur ingediend, waarin Zij hunne bezwaren openleggen, op de nadere wijzen die uit dien maatregel voor hun tijdelijk bestaan zouden voortspruiten, en daarbij het verzoek paren om verandering van woonplaats op betere gronden, of onderhoud van levensbehoeften. Overigens wordt uit de kolonie melding gemaakt van den gunstigen uitslag van het aankweken van appel boomen, en het bewijs gegeven dat die soorten al daar Zeer goed willen tieren, indien men zich slechts op derzelver cultuur wilde toeleggen." Gij begrijpt dat zulke berigten, hoe onbestemd ook, de zaak in de publieke opinie benadelen. Hoe is het mogelijk dat men thans nog klaagt over onvruchtbaarheid van den grond, daar in de berigten van Betting, van U, van Pannekoek enz : de vruchtbaarheid van Voorzorg en den boschgrond achter Groningen Zoo hoog geroemd wordt, waar aan ook ik alle geloof sla? De zucht tot verplaatsing is waarschijnlijk aan opruiing van Westphal te danken, tot een kleine troost kan ik U zeggen, edoch in grootvertrouwen, dat de gouverneur eene aanschrijving gekregen heeft, om Westphal hoegenaamd in geene zaken der kolonie betreffende te mengen. Waarom zich niet liever op het planten van klapperboomen en cacao toegelegd, dan op die van appelen? Ik heb uit het bericht van den waardigen De Kanter, aan mij gezien, dat de kolonisten ruim van levensmiddelen voorzien waren, hoe kunnen zij dan nu nog van levensonderhoud spreken?

Johan Berkemeier (8 aug 1795) is vanuit Almelo op 3 augustus 1845 met zijn gezin in Suriname aangekomen en heeft de kolonie op 4 aug 1849 verlaten.

Berend Jan Ezendam (3 jan 1822) vanuit Rijssen op 3 augustus 1845 met zijn ouders en broers en zusters in Suriname aangekomen en heeft de kolonie op 1 mei 1849 verlaten. Zijn ouders en 3 broers/zusters zijn tijdens de epidemie overleden. Gerrit van Ravenswaaij (8 mrt 1818) is vanuit Gelders Veenendaal op 20 juni 1845 met vrouw en zoontje in Suriname aangekomen en heeft de kolonie op 18 juli 1849 verlaten.

Ds. Betting heeft de kolonisatie in Suriname voorbereid.

Pannekoek: zwager van ds. Van den Brandhof - Neuij, Hendricus of Nicolaas?

J.H. Westphal plant een kolonie aan de Coesewijne en probeert de boerenkolonisten daarvoor te interesseren. Deze kolonisatie mislukt. Later probeert hij op Phaedra aan de Rama weer een kolonisatie.

Mr. Philippus de Kanter (1804-1852), plaatsvervangend Gouverneur van Suriname.

Transcriptie - Blad 4

Vergeet toch niet, om mij deze punten eens op te lossen, en waarlijk gij zoudt zeer wijs handelen, door mij een uitvoerig verslag van den stand der kolonisatie te geven, waarin Luttenberg u zeer goed de behulpzame hand kan bieden. Dan konde ik zulk een verslag voor het publiek bewerken. Uwe vorige brieven hebben mij op nieuw in de overtuiging bevestigd, dat gij niets onbeproefd laat, om de kolonisatie te doen bloeijen maar ik zie met tegenzin, dat gij u met eene hoogstondankbare taak belast hebt; die alleen door een hoog pligtsgevoel dragelijk kan worden. Dit gevoel mijn vriend! Zij dan ook in ruime mate uw deel! Het leven is te kort, dan dat wij niet met kracht onze bedoelingen en pogingen ten goede zouden voortzetten. De tijdgenoot is altijd geneigd om ware verdiensten te miskennen, doch dit is eene goede beschikking in de redelijke orde van zaken, want het bewijst ons dat een beter beginsel dan menschenlof onze daden besturen moet. Mogten zich eenige kolonisten naar een punt in de kolonie willen verplaatsen, zou dit misschien een middel kunnen zijn, om sommige wrevelige en lasterzieke menschen uit uwe nabijheid te verwijderen. Begrijp eens, dat er in sommige brieven van kolonisten geschreven is, dat gij hen, die u komen spreken, met vloeken de deur uitschopt. Als zulke zaken niet te dom gelogen waren dan dat er iemand geloof aan hechtte, zoude ik ze u niet melden, doch gij zijt te verstandig, om hieraan eenige waarde te hechten. Ik meld het u alleen om te doen zien, met welk slag van menschen gij alzo te doen hebt, en konde gij zulken herkolonisatie aan den Gouverneur of wie ook afstaan, zoudt gij misschien uw rust er mede bevorderen. Geloof overigens dat gij in het moederland altijd in mij eenen even wakkeren als trouwen verdediger vindt en vinden zult. In eene zaak baart gij mij onwillens vrij wat moeilijkheid, het betreft de vereffening met van Eldik, Toen gij vertrokken zijt volgde u nog een later schip met eenige kolonisten, waaronder zoo ik meen eene

Derk Luttenberg (5 dec 1824) is vanuit Zwolle op 24 juni 1848 in Suriname aangekomen en heeft in augustus 1850 het kolonisatiegebied verlaten.

Van Eldik: bedrijf nog niet achterhaald

Transcriptie - Blad 5

familie van Post en eene andere uit Rijssen; toen zeydet gij mij of ik de uitrusting bij Van Eldik bestellen wilde, ik heb dit gedaan, die latere kolonisten hebben Die uitrusting ook gekregen, nu spreekt Van Eldik mij voor die som aan, ik renvoyeer hem naar het Ministerie, dat raadpleegt U, en gij antwoordt dat gij niets van die zaak meer weet. Nu zit ik met die zaak in de maag en schoon ik uw geheugen natuurlijk niet dwingen kan, zoo zult gij u toch wel rappelleren dat de later gekomen kolonisten ook hunne uitrusting bekomen hebben en ik ben tevreden als gij met eenigen spoed mij hiervan de schriftelijke verzekering zult willen geven. Ik heb u uit de andere zaak met Van Eldik geholpen omdat de advocaat Broers mij zeer bevriend was, nu zult gij mij toch niet in de gelegenheid willen brengen. Denk niet dat ik het bovenstaande schrijf, als of ik eenigszins verdrietig of gemelijk over de zaak ware, want ten opzichte van U heb ik nooit andere dan zachte en aangename gevoelens en ofschoon een oceaen tusschen ons stroomt, zoo strekt uwe hoogachting en vriendschap mij meer dan gij zelf weet tot bemoediging op eenen moeilijken levensweg. Professor Tydeman heeft mij onlangs gezegd, dat zijn zoon het Hof aan uwe dochter maakt, dit scheen dien ouden achtenswaardigen man veel genoeg te doen en ik heb niet nagelaten hem geluk te wenschen als hij zulk eene goede en lieve schoondochter mogt bekomen. Is de zaak alzo, dan hoop ik dat zij ook volkomen overkomstig den wensch van het warm kloppend vaderhart moge zijn en dat gij een bron van nieuw genoeg uit deze verbintenis voor u moogt zien ontspruiten. Te vergeefs heb ik naar het berigt van den graaf Casselliau geïnformeerd, ik ben er zelf nieuwsgierig na, doch weet het maar niet uit te vinden. De toestand van Europa blijft nog zeer gevaarlijk, en er is zeer weinig nodig om een algemeenen Krijg tusschen de werkende klasse en de bedelaars tegen de Rijken te zien ontstaan. Indien de generaal Cavaignac

Cornelis Post (22 juli 1818) is vanuit Vledder op 12 juli 1845 met zijn gezin in Suriname aangekomen. Ze zijn in 1846 teruggekeerd naar Nederland. Derk Ezendam uit Rijssen.

Prof. H.W. Tydeman, hoogleraar te Leiden en leermeester van Van den Brandhof, niet te verwarren met de arts die de boerenkolonisten bijstond tijdens de epidemie van 1845. Geen van de dochters van Van den Brandhof is uiteindelijk gehuwd met een zoon van Tydeman.

De troepen van Louis Eugène Cavaignac hebben de opstand in Parijs bloedig neergeslagen.

De Grondwetsherziening van 1848 werd geïnitieerd en sterk beïnvloed door de revolutionaire gebeurtenissen in Europa in het zogenaamde revolutiejaar. In februari 1848 brak in Frankrijk de eerste revolutie van dat

Transcriptie - Blad 6

te Parijs niet meester gebleven was, zoude Europa reeds in vuur en vlam staan. Men heeft zoolang gezegd dat men op een vulkaan leefde, en inderdaad voelt men thans overal schokken, dat de grond bewogen is. Noch in nieuwen noch in ouden tijd, heeft de burgermaatschappij in zulk een gevaar, maar tevens in zulk eenen wonderlijken toestand verkeerd; zoo dat men ook geene voorspellingen in de toekomst maken kan. Analogisch kan men hier niet meer uit de geschiedenis redeneren; wij verbeuzelen onzen tijd met de grondwet te herzien en laten groots afdoende maatregelen achterwege, de cholera is in volle aantogt, de aardappelen zijn wederom grootendeels mislukt en gij ziet dat men alzo wel een Christelijk geloof nodig heeft, om gerust te zijn omtrent de toekomst. Wij worden nog altijd over het Hertogdom Limburg met eenen Duitschen oorlog bedreigd, en indien ongelukkiger wijze, de democratische partij in Duitschland moge zegevieren, zoude die onvermijdelijk worden. De berigten uit Oost Indie zijn zeer ongunstig; ons leger op Bali schijnt totaal geslagen te zijn; men vreest voor de rust in het binnenland van Java, op Sumatra en Macassar. Dat maakt onzen toestand nog drukkender en gij weet niet hoe naar leven het in Europa wordt. Maar wat zoude ik u langen met de onaangename politiek bezighouden? Ik heb heden een brief van Luttenberg gelezen, die aanvankelijk zeer tevreden was met hetgeen hem op post Groningen bejegend was, en de dankbaarheid voor de ontvangst die hij van u genoten heeft. Ik vrees maar dat hij geen genoeg werk zal vinden en hij moet zien beijveren om zich met den eenen of anderen kleinen handelstak bezig te houden. Dankbaar erken ik ook dat mijne aanbeveling bij u niet zonder gevoeg gebleven is. In uwen laatsten brief schreeft gij mij over den kolonist Dijk. (toevoeging : uwen vorige bakker). Die man had mij vroeger geschreven om te repatrieren, ook andere kolonisten hebben dat heimelijk in den zin doch de vroegere teruggekeerden hebben u en uwe onderneming gruwelijk belasterd. Ik sluit hier een brief aan hem in. Lees dien, en doe er dan een ouwel onder,

roerige jaar uit, die oversloeg naar Duitse staten als Baden en Pruisen, maar ook naar Oostenrijk, Hongarije en Italië. Ook in Amsterdam en Den Haag braken rellen uit, onder meer door de slechte economische toestand. Gegrepen door het revolutionaire Europa werd de geschrokken Koning hierdoor in één nacht van uiterst conservatief uiterst liberaal. Het zou het gehele jaar onrustig blijven in het revolutionaire Europa, waarbij er in juni 1848 in Frankrijk nog een oproer uitbrak en de strijd in Hongarije voortduurde. Willem II nodigde de Tweede Kamervoorzitter, Boreel van Hogelanden, uit om de mening van de Tweede Kamer over een gewenste Grondwetsherziening te geven. De ministers wisten niets van deze stap van de Koning en vroegen ontslag. Op 19 juni 1848 werden de 12 wetsvoorstellen aan de Tweede Kamer aangeboden. Op 3 november 1848 kon de nieuwe Grondwet worden afgekondigd. (Wikipedia)

Derk Luttenberg

*Jan Harms van Dijk (13 feb 1816)
Op 12 jan 1846 aangekomen in Suriname en op 16 feb 1853 vertrokken uit het kolonisatiegebied. Getrouwd te Groningen met Hendrika Haselhorst. Het gezin is teruggegaan naar Nederland.*

Transcriptie - Blad 7

onder doch laat niet blijken dat gij den brief gelezen hebt, Ik ben ook in onderhandeling met zekeren Heer Bosquet, die separatist is en plan heeft om in Suriname te koloniseren. Om zijne gevoelens acht ik het echter beter dat hij zich niet aan u aansluite. Ik hoop dat u overtuigd zult zijn hoe ik voortdurend u aller belangen zoek te bevorderen en ik word er zelf wel eens moedeloos onder, dat de zaken zulk eenen tragen gang gaan; doch dit kan ook plotseling veranderen. Wat mij en mijne zaken betreft, is nog alles bij het oude; door aanhoudende arbeidzaamheid zoek ik veel verdriet des levens te verzetten. Dankbaar erken ik dat ik veel zegen op mijn werk heb, het landbouwkundig congres te Groningen is uitmuntend en doeltreffend geweest. Het wekt de belangstelling in den landbouw meer en meer op. Onze grootsche werken aan het Zwolsche diep zijn voltooid, het museum te Zwolle is thans reeds tot eene hoogte gekomen dat ik er mijzelf over verwonder. Gelukkig dat de hand altijd vindt om te doen; hoezeer ik onder vele werkzaamheden wel eens geagiteerd raak, zoo zou de rust mij echter nog meer schaden en daarom heb ik mij tot levensbeginsel gesteld om te werken zoolang het dag is. Mijne kinderen groeijen naar ziel en ligchaam goed op, en ik tracht hun zooveel mogelijk goede beginselen in te prenten. Doch het blijft een immer smartelijk en drukkend gevoel, dat de moeder de ontwikkeling van deze bij haar zoo geliefde kinderen niet mag zien. Doch gij kent dat gevoel en wij willen elkanderen niet week maken, doch veeleer bemoedigen, verdedigen en terzijde staan. Met mijne zuster wordt het niet erger doch haar toestand is altijd ziekelijk en bedenkelijk. Ze leest alle uwe brieven aan mij en dit geeft haar veel genoegen. Zij verzoekt hare beste groete en wenschen, doe ook de mijne aan uw lief en hartelijk gezin. God sterke u verder in uwe moeilijke taak en blijf steeds aan mij als uwen opregtsten en getrouwen vriend denken.

P.S. Ik zal Pannekoek verzoeken om mij voor eenigen tijd uw portret af te staan ten einde er voor mij een model na te laten maken om op mijn kamer te hangen.

Vaarwel.

Beide heren zijn weduwnaar.

*Ds. Arend van den Brandhof
(1796-1863)*

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'B.W.A.E. Sloet', with a decorative flourish at the end.

Personalia

Jean Chrétien Baud Jean Chrétien Baud. Portret door Raden Saleh (1835) Geboren Den Haag, 23 oktober 1789 Overleden Den Haag, 27 juni 1859 Partij Conservatief Religie Waals Hervormd Functies 1833-1836 Luitenant-Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië te Batavia 1838 - 1840 Staatsraad in buitengewone dienst^[1] jan-aug 1840 Minister van Koloniën ad interim 1840 - 1842 Minister van Koloniën en Marine 1842 - 1848 Minister van Koloniën 1850 - 1858 Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal Portaal Politiek	Julius Constantijn Rijk Julius Constantijn Rijk Geboren 15 januari 1787 Wetzlar Overleden 2 mei 1854 Den Haag Land/zijde Koninkrijk der Nederlanden Onderdeel Koninklijke Marine Dienstjaren 1799-1854 Rang Viceadmiraal Slagen/oorlogen Onder meer de Vierde Coalitieoorlog, Tweede Coalitieoorlog, expeditie naar Algiers en de Java-oorlog Onderscheidingen Onder meer Commandeur in de Militaire Willems-Orde. Hij was daarnaast ook Commandeur in de Orde van de Nederlandse Leeuw, Commandeur van het Legioen van Eer en in de Orde van Sint-Stanislaus Ander werk Minister van Koloniën Minister van Marine Tweede Kamerlid Portaal Marine	Hendrik Willem Tydeman Persoonlijke gegevens Geboortedatum 25 augustus 1778 Geboorteplaats Utrecht Overlijdensdatum 6 maart 1863 Overlijdensplaats Leiden Werkzaamheden Universiteit Universiteit van Franeker Universiteit Leiden Proefschrift <i>Specimen juridicum inaugurale De rebus judicatis non rescindendis</i> Promotor Dionysius Godefridus van der Keessel Portaal Onderwijs

Personalia uit Wikipedia.

Lijst van gouverneurs en plaatsvervangend gouverneurs van Suriname in de periode 1838-1852:

- 1838-1839: **Philippus de Kanter** (*ad interim*)
- 1839-1842: **Julius Constantijn Rijk**
- 1842-1842: **Mr. Philippus de Kanter** (*ad interim*)
- 1842-1845: **Burchard Jean Elias**
- 1845-1845: **Mr. Philippus de Kanter** (*ad interim*)
- 1845-1852: **Reinier Frederik baron van Raders**
- 1852-1852: **Mr. Philippus de Kanter** (*ad interim*)
- 1852-1852: **Coenraad Barends** (*ad interim*)

Veilingcertificaat september 2020

Veiling/Auction . 245

Kavel/Lot 2168

Koper/Buyer

Opbrengst/
Hammer price
8218 / 1240

4515400012

Inzet: 100

Suriname, voorfilatelie

Brief

Incomina Mail. Briefomslag met complete inhoud van Zwolle 23-8-1848 naar Etablissement Groningen met rondstempel Zwolle 23-8. rondstempel Den Helder 26-8 en rondstempel Paramaribo 28-10. Tevens doorgehaald port 90 en geschreven port 120.

Inzender 45154

Scan ja/~~nee~~ 7

Sorteernr.

Code